

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ریاضی

پنجم دبستان

وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی

برنامه‌ریزی محتوا و نظارت بر تألیف : دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتاب‌های درسی

نام کتاب : ریاضی پنجم دبستان - ۲۱

شورای برنامه‌ریزی : فرنگیس حاجی ستاری، مرضیه نافع، دکتر اسماعیل بابلیان، صفر باهمت، دکتر محمدحسن

بیژن‌زاده، میرزا جلیلی، محسن حسام‌الدینی، دکتر اکبر حسنی، محمدتقی دیبائی، محمدهاشم

رستمی، دکتر عبدالله شیدفر، دکتر محمدتقی صدر، دکتر مسعود فرزانه، پرویز فرهودی‌مقدم،

دکتر رحیم کریمپور، دکتر کاظم آللهی و محمد مقدس

مؤلفان : دکتر اسماعیل بابلیان، محمدتقی دیبائی

ویراستاران : افسانه جنتی طباطبائی، سیداکبر میرجعفری

آماده‌سازی و نظارت بر چاپ و توزیع : اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

نقّاش : محمدحسن معماری، طاهره حسن‌زاده

عکّاس : زنده یاد مهدی محسنی‌آهوئی

رسم : هدیه بندار

صفحه‌آرا : طرفه سهائی

طراح جلد : طاهره حسن‌زاده

ناشر : اداره‌ی کل نظارت بر نشر و توزیع مواد آموزشی

تهران : خیابان ایرانشهر شمالی - ساختمان شماره‌ی ۴ آموزش و پرورش (شهید موسوی)

تلفن : ۹ - ۸۸۸۳۱۱۶۱ ، دورنگار : ۸۸۳۰۹۲۶۶ ، کد پستی : ۱۵۸۴۷۴۷۳۵۹ ،

وبسایت : www.chap.sch.ir

چاپخانه : شرکت افست «سهامی عام» (www.Offset.ir)

سال انتشار : ۱۳۹۲

حق چاپ محفوظ است.

«هیچ ملّتی، مثل ملت اسلام از علم توصیف نکرده است. قرآن کریم
در جاهای زیاد از علم، از عالم و توجّه به علم توصیف فرموده است.»
امام خمینی «ره»

فهرست مطالب

یادآوری عدد نویسی و مقایسه ی عددها	۱
یادآوری جمع و تفریق و ضرب	۲
کسر متعارفی	۳
کسر متعارفی: جمع	۱۰
کسر متعارفی: تفریق	۱۲
عدد مخلوط	۱۴
بخش پذیری بر ۳ و ۹	۱۷
یادآوری بخش پذیری بر ۲ و ۵	۲۲
کسر متعارفی: کسره های مساوی	۲۴
کسره های متعارفی: مقایسه	۲۷
کسر متعارفی: جمع	۲۸
کسره های متعارفی: تفریق	۲۹
مقایسه ی چند کسر	۳۰
عددهای مخلوط: مقایسه	۳۱
عددهای مخلوط	۳۲
معرّفی کیلومتر و کیلومترمربع	۳۵

۳۶	نسبت و تناسب
۴۲	ساعت: معرفی ثانیه
۴۴	عددهای مرکب: جمع
۴۵	عددهای مرکب: مقایسه و تفریق
۴۷	تخمین
۴۹	کاربرد نسبت
۵۲	مساحت
۵۴	تمرین‌های دوره‌ای (I)
۵۸	درصد
۶۳	تقارن
۶۶	کسر اعشاری
۶۸	عددهای اعشاری
۷۱	عددهای اعشاری: مقایسه
۷۲	عددهای اعشاری: جمع
۷۳	عددهای اعشاری: تفریق
۷۴	مسئله
۷۵	کسر متعارفی: ضرب
۷۶	کسر متعارفی: ضرب یک عدد صحیح در یک کسر
۸۴	ضرب عدد اعشاری در عدد صحیح
۸۶	اندازه‌گیری
۸۸	مسئله
۸۹	ضرب ذهنی
۹۰	رسم مثلث
۹۱	ساختن اجسام هندسی
۹۳	حجم
۹۸	مسئله
۹۹	زاویه

۱۰۶	رسم مثلث
۱۰۷	گرم و کیلوگرم
۱۱۰	تمرین‌های دوره‌ای (۲)
۱۱۵	اندازه‌گیری محیط دایره
۱۱۸	کسر متعارفی - تقسیم
۱۲۴	گنجایش
۱۲۷	یادآوری نیم‌ساز یک زاویه
۱۲۹	مساحت دایره
۱۳۲	بررسی اطلاعات: معدل
۱۳۴	نمونه سؤال‌های امتحانات پایانی

باسمه تعالی

سخنی با اولیا

اولیای محترم، اینک که فرزند شما تحصیل در کلاس پنجم دبستان را آغاز می کند، ضروری می دانیم که در مورد کتاب ریاضی وی با شما سخن بگوییم.

شخصیت کودگانه ی دانش آموز در کلاس پنجم به سوی تکامل می رود؛ دوران نوجوانی او آغاز می شود و سازندگی و ابتکار در وی شکل می گیرد. برای تقویت حس سازندگی و ابتکار در دانش آموز، لازم است تا حد امکان، مطالب ریاضی از حالت معماگونه و اسرارآمیز خارج شوند و تلاش بر این باشد که دانش آموز، قواعد و ساختمان های ریاضی را متناسب با ذهن و استعداد خویش درک کند.

کتابی که پیش روی شماست، در جهت نیل به این هدف تألیف شده است. در این کتاب، سعی شده است مفاهیمی که پدران و مادران و مربیان در دوران دانش آموزی خود به صورت دستوری و قاعده آموخته اند و حفظ کرده اند، به طور مستدل و در سطحی مناسب با سن دانش آموز مطرح شود. بر این اساس، تلاش بر این بوده است که دانش آموز ابتدا ریاضیاتی را که می آموزد بشناسد و سپس، خود قاعده ها و دستورهای لازم را استنتاج کند. والدین محترم به دلیل وجود اختلاف بین شیوه ای که خود براساس آن آموزش دیده اند با روش این کتاب، ممکن است به هنگام کمک به فرزندشان دچار مشکلاتی شوند که از هم اکنون قابل پیش بینی است. ممکن است آن ها برای کمک به فرزندشان،

به جای مطالعه ی کتاب و آشنایی با روش آن، ترجیح دهند مطلبی را که کتاب در چندین صفحه سعی در شناساندن و تفهیم آن داشته است، به صورتی قاعده وار و دستوری بیان کنند و از این مهم غافل شوند که چنین کمکی، از نظر آموزشی و تربیتی، به فرزندشان زیان می رساند و اعتماد وی را از کتاب و معلم سلب می کند.

برای آموزش هر چه صحیح تر، علاوه بر کتاب «راهنمای معلم»، دوره ای ویژه در نظر گرفته شده است که در این دوره، آموزگاران کلاس پنجم با روش تدریس این کتاب آشنا می شوند.

گفتنی است تمرین هایی که با علامت مشخص شده اند، پس از تدریس، در کلاس درس توسط دانش آموزان و زیر نظر آموزگار انجام می شوند و تمرین های با علامت برای تثبیت یاد گیری، توسط دانش آموز در منزل انجام می پذیرند.

مؤلفان